

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropském fondu pro regionální rozvoj

KOM(2004) 495 v konečném znění-2004/0167 (COD)

(2005/C 255/18)

Dne 21. prosince 2004 se Rada Evropské unie rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor podle článku 262 Smlouvy o založení Evropského společenství ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce „Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost“, která zodpovídala za přípravu prací Výboru v této záležitosti, přijala své stanovisko dne 18. března 2005. Zpravodajem byl pan Matoušek.

Na svém 416. plenárním zasedání ve dnech 6. a 7. dubna 2005 (zasedání z 6. dubna 2005) přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko v poměru 123 hlasů pro, 1 hlas proti a 4 členové se zdrželi hlasování:

1. Úvod

1.1 Toto stanovisko bylo vypracováno v celkovém kontextu s diskusí o stanovisku EHSV k všeobecným ustanovením⁽¹⁾ Vztahuje se rovněž k ostatním stanoviskům Výboru k nařízení o Fondu soudržnosti⁽²⁾, Evropskému seskupení pro přeshraniční spolupráci (ESPS), Evropskému sociálnímu fondu⁽³⁾ a Evropskému zemědělskému fondu pro rozvoj venkova (EZFRV)⁽⁴⁾.

1.2 Toto stanovisko odráží dopad změn ve světové ekonomice, dramaticky se zvyšující konkurenceschopnosti na světových trzích a výzev pro Evropskou unii. Počátečním bodem je naléhavá potřeba využít všech možných prostředků k dosažení takové pozice EU ve světě, která by odpovídala evropskému potenciálu. Je uznána potřeba zmobilizovat všechny významné zdroje v krátkém či středním období, aby se zvýšila kapacita nových členských států jakožto nedílné součásti ekonomiky a společnosti EU, včetně skryté síly regionálních struktur. To znamená zvýšení tempa pokroku směrem k dosažení vyššího stupně skutečné konvergence ekonomik v součinnosti s celkovou ekonomikou Unie. Politika soudržnosti a její nástroje aktivně respektující hlavní cíle rozvoje EU, založené na trvale udržitelném rozvoji a kvalitním evropském sociálním modelu, by proto měly mít větší význam.

2. Shrnutí

2.1 Tento dokument nejprve stručně popisuje výzvy, kterým čelí evropská politika soudržnosti a evropská strukturální politika, činí obecné poznámky a následně předkládá shrnutí navrhovaného nařízení.

2.2 V závěrečné části se Výbor podrobněji zabývá jednotlivými články navrhovaného nařízení. Výbor celkově vítá rozsáhlý přístup Komise při vypracovávání těchto nařízení. Výbor zejména došel k závěru, že:

2.2.1 Vítá skutečnost, že aktivity, které mají být podporovány fondem, se zaměří na priority Evropské unie, jak bylo definováno na lisabonském a göteborgském summitu.

2.2.2 Výdaje na výstavbu bytů či jejich renovaci vztahující se k regeneraci a rozvoji by měly být způsobilé.

2.2.3 Výzkum a technologický vývoj, inovace a podnikání by měly mít vysokou prioritu, zejména podpora rozvoje malých a středních podniků (MSP).

2.2.4 Udržitelný cestovní ruch, veřejná doprava a obnovitelné zdroje energie jsou rovněž důležité.

2.2.5 Na inovaci by se mělo více pohlížet jako na podporu rozvoje a prostředek zlepšování informačních a komunikačních technologií.

2.2.6 Návrhy na podporu evropské územní spolupráce jsou vítány a měly by být podpořeny.

2.2.7 Ustanovení o městských oblastech a konurbacích by měly zřetelně napomoci užší spolupráci mezi městy Společenství.

2.2.8 Oblasti venkova by měly být podpořeny za účelem podnícení větší rozmanitosti.

2.2.9 Ustanovení by měla zřetelně umožnit provádění celkových programů konvergence v oblastech s přírodními znevýhodněními, v nejkrajovějších regionech a také na ostrovech, které čelí specifickým problémům (včetně malých ostrovních států).

⁽¹⁾ KOM(2004) 492 v konečném znění – 2004/0163 (AVC), R/CESE 1489/2004 (ECO/150).

⁽²⁾ KOM(2004) 494 v konečném znění – 2004/0166 (AVC) (ECO/151).

⁽³⁾ KOM(2004) 493 v konečném znění – 2004/0165 (COD).

⁽⁴⁾ KOM(2004) 490 v konečném znění – 2004/0161 (CNS).

3. Obecné připomínky

3.1 Ve třetí zprávě o hospodářské a sociální soudržnosti ⁽⁵⁾ Komise připomenula výzvy, kterým Unie musela čelit při snižování rozdílností a v souvislosti s přistoupením. Konkrétně připomenula:

- nízkou úroveň účasti na průběžném vzdělávání v méně prosperujících regionech s výrazně nižší mírou v nových členských státech;
- výrazné rozdíly ve výdajích na výzkum a vývoj (V&V);
- pokračující rozdíly pokud jde o regionální přístup k informačním a komunikačním technologiím (ICT);
- potřeba vysoké úrovně udržitelného růstu, zejména v nových členských státech;
- neúměrné množství přímých zahraničních investic směřujících do hospodářsky silnějších regionů;
- míra zaměstnanosti, která je výrazně pod lisabonskými cíli.

3.2 EHSV uvítal zprávu a pozitivní příspěvek strukturálních fondů, ale uznal, že „přetrvávají velmi výrazné rozdíly, pokud jde o prosperitu a hospodářský výkon“. Výbor rovněž uznal, že „rozšíření významně zvětšilo vnitřní trh Společenství a přineslo nové příležitosti“, ale že rozšíření rovněž způsobilo větší rozdíly ⁽⁶⁾

3.3 Reforma se proto musí zaměřit na rozdíly popsané výše a reagovat tak na konkrétní výzvy rozšíření a přiblížit se cílům Lisabonské agendy týkajících se zvýšené konkurenceschopnosti s více a lepšími pracovními místy, sociální inkluze a trvale udržitelného životního prostředí. Výbor by rád zdůraznil, že nařízení by mělo toto zaměření objasnit a že na rozsah činností popsaných v rámci různých priorit by se mělo nahlížet jako na seznam nebo souhrn nástrojů, kterých regiony a členské státy využijí při vytváření programů, které zvýší míru dlouhodobého růstu a posílí konkurenceschopnost.

3.4 Jak bylo popsáno v preambuli, toto stanovisko bylo vypracováno v souvislosti se stanoviskem EHSV k všeobecným ustanovením ⁽⁷⁾. Tento dokument se podrobně vyjadřuje ke kontextu a potřebě posílit zapojení sociálních a ekonomických partnerů ⁽⁸⁾. Sociální partneři a ostatní zainteresované organizace občanské společnosti by měli být zapojeni do všech fází rozvoje a provádění programů a mít plná práva v monitorovacích výborech. Toto stanovisko rovněž zastává názor, že by Komise měla podporovat účinné partnerství. Výbor je toho názoru, že rozhodnutí těchto partnerství, mají-li být co neúčinnější, by měla být respektována. Toto stanovisko rovněž představuje názor Výboru vzhledem k novým prioritám ⁽⁹⁾, které jsou nezbytné, aby bylo možné reagovat na výzvy způsobené rozšířením. Stanovisko odráží ty priority,

⁽⁵⁾ Třetí zpráva o hospodářské a sociální soudržnosti – Nové partnerství pro soudržnost KOM(2004) 107 v konečném znění.

⁽⁶⁾ Úř. věstník ze 7.12.2004, str. 60, Třetí zpráva o hospodářské a sociální soudržnosti.

⁽⁷⁾ KOM(2004) 492 v konečném znění – 2004/0163 (AVC) (ECO/150), zpráva od pan Malosse.

⁽⁸⁾ KOM(2004) 492 v konečném znění – 2004/0163 (AVC), odstavec 3.3.

⁽⁹⁾ CESE 1600/2004, odstavec 3.4.

které se týkají zvláštních ustanovení Evropského fondu pro regionální rozvoj. Výbor vždy vyjadřoval svůj obecný názor, že by měly existovat dostatečné zdroje vyčleněné pro politiku soudržnosti za účelem dosažení jejich cílů. Navíc existují body, které se týkají jak „starých“, tak „nových“ členských států.

3.4.1 Zaprvé, problém omezených zdrojů a jejich optimální rozdělení v porovnání s absorpční schopností (spolufinancování) nových členských států a regionů a oblastech s velmi vysokou chudobou.

3.4.2 Zadruhé, problém statistického efektu a „postupného vyčleňování“, který je výzvou pro „staré“ členské státy a bude mít rovněž důsledky pro nové členské státy po příštím rozšíření EU v roce 2007, jelikož se budou muset přizpůsobit skutečnosti, že některé jejich regiony možná ztratí nárok na podporu.

3.4.3 Co se týká tohoto bodu, je třeba si také položit otázku, jaké metody by měly být zvoleny pro výpočet ukazatelů výkonu (hrubý domácí produkt – HDP), kde nové členské státy mohou čelit hrozbě, že ztratí nárok na podporu, zejména z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR). Ačkoliv má Eurostat pro období 2000-2002 k dispozici pouze kompletní regionální data, mohlo by to způsobit problémy regionům, jejichž podíl na hrubém národním důchodu (HND) EU klesá.

3.5 Existuje řada dalších stanovisek, která jsou již dostupná nebo se vypracovávají, týkajících se politické a hospodářské strategie EU, průmyslových či strukturálních změn, výzkumu, vývoje a inovací, rozvoje cestovního ruchu, problematiky městských aglomerací, infrastruktur, znevýhodněných a nejokrajovějších regionů atd., v regionálním rozměru a rozměru soudržnosti. Některá z nich by měla být z důvodu rozšíření přezkoumána. Rozšíření na východ přináší příležitosti a výzvy zcela rozdílné kvality v porovnání s předchozími rozšířeními.

4. Shrnutí návrhu nařízení

4.1 Navrhované nařízení stanovuje „úkoly Evropského fondu pro regionální rozvoj“.

4.2 Účel tohoto fondu může být definován jako příspěvek k financování na pomoc činnostem za účelem snížení regionálních rozdílností a tím přispívání k plnění cílů Společenství posílovat konkurenceschopnost, vytvářet pracovní místa a podporovat udržitelný růst. Rozsahem tohoto fondu je podporování výrobních investic, infrastruktury, dalších rozvojových iniciativ a technické pomoci. Fond zaměří svou pomoc na tyto tématické priority: konvergence; regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost; a evropská územní spolupráce.

4.2.1 Pokud jde o konvergenci, směřuje návrh nařízení pomoc z EFRR na podporu trvale udržitelného rozvoje mobilizováním a posilováním vnitřní kapacity a stanovením rozsahu činností, které mají získat podporu. Tyto činnosti zahrnují výzkum a technologický vývoj, podporu informační společnosti, udržitelnou výrobu a životní prostředí, podporu cestovního ruchu, investice do dopravy, zlepšování bezpečnosti a účinnosti energetických zdrojů, investice do vzdělávání činící regiony atraktivnějšími, zlepšování zdraví, přispívání k hospodářskému rozvoji a pomoc MSP za účelem vytváření pracovních míst.

4.2.2 Co se týká regionální konkurenceschopnosti a zaměstnanosti, směřuje návrh nařízení pomoc především na podporu inovací a ekonomiky založené na znalostech. Především zvyšování výzkumu a technologického vývoje (V&TV) a inovačních kapacit přímo spojených s cíli regionálního rozvoje, posilování inovací v MSP, podporou hospodářského využití nových myšlenek a vytvářením nových finančních nástrojů a inkubačních zařízení na podporu společností založených na znalostech. Zadruhé je třeba věnovat pozornost environmentálním rizikům a jejím předcházením, včetně povzbuzování investic do obnovy znečištěných ploch, energetické účinnosti, čisté veřejné dopravy a prevence proti rizikům. Zatřetí, v rámci této problematiky bude fond podporovat investice mimo velká městská centra za účelem zlepšování přístupu k dopravním sítím a podpory využívání ICT.

4.2.3 Činnost v rámci tématické priority „evropská územní spolupráce“ se v prvé řadě zaměřuje na rozvoj přeshraničních strategií pro udržitelný územní rozvoj. Konkrétně se jedná o podporu rozvoje MSP a rozvoj cestovního ruchu, kultury a přeshraničního obchodu. Činnosti jsou dále navrhovány tak, aby hledaly způsoby, jak zlepšit přístup k dopravním sítím a sítím ICT, přeshraničním vodním a energetickým sítím a jak zlepšit spolupráci v oblasti zdraví a vzdělávání. EFRR může rovněž financovat podporu iniciativ přeshraničního trhu práce. Toto téma dále usiluje o podporu nadnárodní spolupráce, včetně dvoustranné spolupráce mezi mořskými regiony, aby bylo možné podpořit přístupy k nakládání s odpady a vodou, dostupnost transevropských dopravních sítí a rozvinutých systémů ICT, prevenci environmentálních rizik a vědecké a technologické sítě. Konečně, toto téma usiluje o posílení efektivnosti regionální politiky podporováním sítí a výměnou zkušeností, zejména v oblasti inovací, životního prostředí a prevence rizik a obnovy měst.

4.3 Návrh nařízení definuje způsobilé výdaje a obsahuje specifická ustanovení týkající se následujících bodů:

4.3.1 Městské oblasti: EFRR bude podporovat rozvoj participativních, integrovaných strategií pro vypořádání se s vysokou

koncentrací ekonomických, environmentálních a sociálních problémů, které postihují městské aglomerace. Tento článek rovněž umožňuje, aby bylo použito omezeného množství EFRR na podporu činností spadajících do rámce Evropského sociálního fondu.

5.3.2 Oblasti venkova: navrhuje se, aby EFRR zasahoval do těchto oblastí a zaměřil se na hospodářskou diverzifikaci při zabezpečení komplementarity s opatřeními podporovanými Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropským fondem pro rybolov (EFR).

4.3.3 Oblasti s přírodními znevýhodněními: pro regionální programy pokrývající oblasti, které čelí přírodním znevýhodněním bude EFRR zejména investovat do zlepšování dostupnosti, podporování kulturního dědictví, udržitelného využívání přírodních zdrojů a cestovního ruchu.

4.3.4 Nejokrajovější regiony: EFRR bude podporovat spolehlivé dopravní služby a dodatečné náklady na skladování, údržbu a nabídku pracovních sil.

4.3.5 Existují rovněž zvláštní ustanovení k evropské územní spolupráci. Tato ustanovení určují požadovaný obsah operačních programů; ty zahrnují analýzu těchto problematik a odůvodnění priorit, finanční tabulky a implementaci. Rovněž určují možná opatření pro řízení programu, včetně specifického právního nástroje na zřízení zvláštního orgánu pro přeshraniční spolupráci.

4.3.6 Závěrečná ustanovení potvrzují přechodná ustanovení v rámci současného nařízení (ES) č. 1783/99 a formálně stanovují navrhovaná data vstupu v platnost a přezkoumání nařízení, od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013.

5. Stanovisko Výboru

5.1 Úvod, rozsah nařízení a způsobilost výdajů (články 1, 2, 3, 7 a 13)

5.1.1 Výbor vítá jednoznačnou vazbu provedenou v článku 2 mezi účelem fondu a cíli Společenství a zejména Lisabonskou agendou. Podobně Výbor pozitivně hodnotí soustředění pomoci na jasné tématické priority. Obnovené lisabonské cíle zvýšit tempo dlouhodobého růstu v nejslabších regionech a posílit konkurenceschopnost napříč Evropskou unií musí být cíli nových programů. Nařízení proto musí stanovit seznam činností, které budou moci být zapojeny do specifických programů a tím reagovat na specifické podmínky v každém regionu a zároveň přispívat k celkovým cílům zvyšování růstu a posilování konkurenceschopnosti. Proces vypracování

rozsáhlých směrů EU a národních strategií se musí soustředit na předložení obnovené Lisabonské agendy. Sociální partneři musí být rovněž úzce zapojeni do vypracování těchto dokumentů. Ve svém stanovisku ⁽¹⁰⁾Výbor zastává názor, že obnova bytové výstavby a zabezpečení přijatelného bydlení pro klíčové pracovníky byla nedílnou součástí obnovy a hrála klíčovou roli v městské politice a zejména v politice venkova, a proto je Výbor zklamán, že výdaje na bydlení jsou článkem 7 výslovně vyjmuty. Výbor je toho názoru, že výdaje na bydlení vztahující se k obnově a rozvoji bytů by měly být způsobilé, stejně jako výdaje na bydlení, které je součástí renovačních programů starších městských a průmyslových oblastí, by měly být rovněž způsobilé.

5.2 Činnosti na podporu konvergence (článek 4)

5.2.1 Výbor zdůraznil význam V & TV, inovací a podnikání. Analýza třetí zprávy o soudržnosti poukázala na významné rozdíly v investicích do V & TV a konstatovala, že inovace a podnikání jsou klíčové pro udržení vysoké úrovně hospodářského růstu v méně prosperujících regionech Společenství. Výbor znovu opakuje svůj názor týkající se významu těchto činností. Rovněž tvrdí, že pro některé nové členské státy bude tato pomoc z EFRR obzvláště významná pro rozvoj potřebných center sítí V & TV spojující regionální univerzity a podniky (se specifickými výzvami při podpoře MSP), aby bylo možné přiblížit region situaci v rozvinuté Evropě.

5.2.2 Výbor rovněž zastával názor, že zabezpečení přístupu k širokopásmovým komunikačním sítím a pomoc MSP, aby využily ICT, je v zaostávajících regionech také velmi důležitý.

5.2.3 Ustanovení o životním prostředí obsahuje rozsah činností; bylo by prospěšné, kdyby článek objasnil, že se jedná o příspěvek, kterým tyto investice napomohly trvale udržitelnému rozvoji a podpoře obnovitelných zdrojů, což je důležité.

5.2.4 Podpora udržitelného cestovního ruchu s vysokou přidanou hodnotou je vítána, jelikož představuje významný příspěvek k rozvoji regionálních ekonomik a má velký význam jak pro městské oblasti, tak pro oblasti venkova. Cestovní ruch má podceňovanou úlohu v transevropském dopravním systému v tom, že má pozitivní vliv na evropské uvědomění občanů. Navíc, investice do vhodné infrastruktury, služby a kvalitní životní prostředí mohou zvýšit atraktivitu těch regionů, které v současnosti nejsou považovány za turistické destinace.

5.2.5 Síla dopravní infrastruktury je jednou z klíčových věcí zabezpečujících růst. Investice spojující regiony s hlavními evropskými sítěmi a trhy jsou vítány. Kvalitní, čisté integrované systémy veřejné dopravy jsou v městech důležité, aby nedocházelo k zácpám, a aby v městských oblastech i oblastech venkova napomáhaly snížit sociální exkluzi.

5.2.6 Rozvoj transevropských energetických sítí bude přispívat k bezpečnosti dodávek a užší integraci členských států. Energetická účinnost a obnovitelné zdroje energie rovněž představují příležitosti pro nové podnikání, které může také přispívat k růstu a konkurenceschopnosti v zaostávajících regionech.

5.2.7 Investice do vzdělávání mají také přímý přínos pro inovace a konkurenceschopnost a pro rozvoj lidského kapitálu. Jak bylo uvedeno výše, zaostávající regiony budou mít pravděpodobně méně příležitostí pro celoživotní a průběžné vzdělávání. Nařízení, navrhované v současné podobě, odkazuje pouze na „zvyšování atraktivnosti a kvality života v regionech“. Výbor uznává potřebu koncentrace a rovněž uznává roli Evropského sociálního fondu, ale vzhledem k významu vzdělávání si přeje vidět větší rozsah v tomto článku a užší koordinaci mezi EFRR a ESF ⁽¹¹⁾. Výbor rovněž připomíná význam podporování nových řešení problémů komunikace v mnohojazyčné Unii. Navzdory formální obchodní nabídce jazykových školení, je situace, přes jistá zlepšení, stále neuspokojivá.

5.2.8 Tento článek se zabývá investicemi do systému zdravotní péče, které přispívají regionálnímu rozvoji a kvalitě života, a jsou Výborem vítány.

5.2.9 Podpora MSP je důležitá a kvalitní regionální politika podnikání může přilákat investice do strukturálně postižených nebo hospodářsky slabých regionů. Pobídky a ostatní významná systémová opatření v ekonomikách by měly být schopny přilákat zahraniční investory do potřebného regionu, podporovat pro EU strategicky významné sektory a podporovat inovační seskupení společností a organizací.

5.3 Činnosti na podporu regionální konkurenceschopnosti (článek 5)

5.3.1 Co se týká inovací, Výbor by rád navrhl široké pojetí inovačního procesu. Nové způsoby práce a inovace v řízení a lidské vztahy mohou často stejně dobře přispívat k úspěchu a konkurenceschopnosti podniků jako zcela nové technologie,

⁽¹⁰⁾ Programování strukturálních fondů na období 2000-2006: iniciativy „Urban“, Úř. věstník C 133 z 6.6.2003, str. 53, odstavce 3.3 a 4.7.1.

⁽¹¹⁾ Výbor velmi zastával názor, že by dal přednost jednomu fondu pro celou politiku soudržnosti, který by se zabýval touto problematikou (KOM (2004) 492 v konečném znění – 2004/0163 (AVC), zpravodaj pan Malosse).

výrobky či procesy. Modernizace průmyslových vztahů navíc může být předpokladem pro úspěšné zavedení nových technologií a je tudíž jako taková klíčová pro dosažení lisabonských cílů. Nařízení by mělo odrážet tyto faktory a při uznání primární úlohy ESF v těchto oblastech podporovat sítě podněcující nejlepší inovační praktiky.

5.3.2 Výbor vítá závazek týkající se trvale udržitelného rozvoje, energetické účinnosti a podpory obnovitelných zdrojů energie, což považuje za žádoucí cíle. Existují však také specifické podnikatelské příležitosti pro konstruktéry a výrobce v environmentálních technologiích, které mohou rovněž přispět k regionálnímu hospodářskému rozvoji. Výbor rovněž vítá odkaz na čistou veřejnou dopravu a uznává, že kvalitně podporované a integrované systémy veřejné dopravy také představují klíčový ekonomický příspěvek při zmírňování zátěže, kterou představují dopravní zácpy v městských oblastech a při vypořádání se se sociální exkluzí jak v městských oblastech, tak v oblastech venkova.

5.3.3 Posilování významné dopravy a ostatních spojů je uznáno jako důležitý prvek rozvoje. Oblasti venkova mohou být znevýhodněny, neboť trh není dostatečný, aby mohl poskytnout rozsah požadované infrastruktury. Interakce mezi ostatními politikami Společenství bude v tomto případě významná a Výbor si přeje, aby bylo zajištěno, že činnosti, které mají být v této problematice podporovány, nejsou zbytečně omezovány. Přístup k ICT mimo hlavní městská centra je rovněž nutný, ale nejedná se pouze o fyzický přístup a propojitelnost, které jsou důležité, ale informace, podnikatelská podpora a rozvoj dovedností jsou rovněž významné, aby bylo zabezpečeno, že MSP budou mít prospěch z ICT. Výbor se dále domnívá, že je potřeba zajistit, aby byl přístup k ICT dostupný pro všechny občany a tím se zamezilo vytváření digitálního rozhraní, které posiluje sociální exkluzi. Tyto poslední body jsou rovněž velmi důležité ve velkých městských centrech.

5.4 Činnosti na podporu evropské územní spolupráce (článek 6)

5.4.1 Výbor uvítal návrhy Komise na podporu přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce vybudovanou na základě zkušenosti s Interreg⁽¹³⁾. Návrhy Komise však předkládají různé druhy činností od přeshraničních po nadnárodní projekty a zdá se, že současné nařízení vyjímá mnoho důležitých oblastí činnosti podporované programem z rozsahu mezi-regionálních sítí, např. činnosti na podporu konvergence, specifické činnosti v oblastech venkova, v oblastech s přírodními znevýhodněními a v nejvzdálenějších regionech.

5.4.2 Výbor zejména podporuje opatření na zlepšení přeshraniční spolupráce mezi státy EU-15 a novými členskými státy na vnitřních hranicích těchto zemí. Cílem by mělo být zřídít

(13) Úř. věstník C 302 ze 7.12.2004, str. 60, Stanovisko ke Třetí zprávě o hospodářské a sociální soudržnosti.

v podstatě nové, dynamické a živé regiony se společnou či společně využívanou infrastrukturou (včetně zdravotní péče a vzdělání), vybudovat vztahy mezi lidmi, mít úsilí překonat jazykové problémy a mít požitek z kultury. Strukturální fondy napomohou vypořádat se s problémy nerovnosti v příjmu a úrovni cen a budou podporovat hospodářský vývoj. Výbor vítá novou „Evropskou politiku sousedství“⁽¹³⁾, její nové nástroje a také případné vazby na třetí země, a přeje si, aby tato politika byla zavedena v příštím programovacím období a rovněž si přeje, aby byl EFRR schopen tyto činnosti podporovat.

5.4.3 Výbor upozorňuje na ustanovení o iniciativách přeshraničního pracovního trhu a navrhuje, aby byl udělán konkrétní odkaz na nařízení, která odrážejí podporu k závazkům věnovaným přístupovým dohodám o normách pracovního trhu a lisabonských cílech. Výbor rovněž zastává názor⁽¹⁴⁾, že tyto programy by měly také brát v úvahu potřebu bojovat proti různým formám sociální diskriminace. Výbor by rád požádal o vysvětlení k této problematice a naléhá, aby bylo zajištěno, že všechny činnosti podporované EFRR jsou způsobilé pro mezi-regionální sítě. Výbor obzvláště vyzval k vypracování zvláštního programu pro regiony, které sdílí hranici s novými členskými státy, což nebylo zahrnuto a Výbor si přeje, aby nařízení podporovalo takovéto činnosti, a tudíž by bylo prospěšné připojit zvláštní odkaz v nařízení.

5.4.4 Návrh nařízení předkládá ustanovení pro zřízení Evropského seskupení pro přeshraniční spolupráci. Výbor vypracoval k tomuto tématu zvláštní stanovisko⁽¹⁵⁾ a závěry tohoto dokumentu by měly být do nařízení také zapracovány.

5.4.5 Způsobilost výdajů by měla být zavedena na národní úrovni s několika výjimkami, pro které je nutné stanovit zvláštní ustanovení. Významné okolnosti by měly být objasněny. V případě daně z přidané hodnoty (DPH), nevratná DPH by měla být oprávněná, neboť se jedná o skutečné náklady na projekty.

5.5 Zvláštní ustanovení o územních charakteristikách

5.5.1 Městský rozměr (článek 8)

5.5.1.1 EHSV navrhl zvláštní program rozvoje měst. Činnosti popsané v článku 8.1. by měly obsahovat všechny charakteristiky Iniciativy Společenství URBAN a Výbor by rád spatřil konkrétní nařízení umožňující městům Společenství, aby spolupracovala.

(13) KOM(2004) 628 v konečném znění 2004/0219 (COD).

(14) Úř. věstník C 302 ze 7.12.2004, str. 60, bod 7.8, Stanovisko ke Třetí zprávě o hospodářské a sociální soudržnosti.

(15) CESE 101/2005.

5.5.1.2 V tomto konkrétním článku existuje rovněž ustanovení umožňující financování činností v rámci nařízení (ES) č. 1784/1999 o Evropském sociálním fondu⁽¹⁶⁾ Nařízení omezuje toto odchýlení na činnosti v rámci cíle „regionální konkurenceschopnosti a zaměstnanosti“ a také na 10 % „dané priority“⁽¹⁷⁾. Výbor zastává názor, v souvislosti se záměrem vytvořit jeden fond pro jeden program, že by měl v těchto programech existovat větší rozsah financování činností souvisejících s trhem práce a lidským kapitálem. Toto odchýlení by mělo být možná použito ve všech programech financovaných EFRR, nikoli pouze pro městský rozměr a mělo by být použitelné pro všechny tři tematické priority. 10 % úroveň by proto měla být použita pro program jako celek, aby byla zabezpečena dostatečná flexibilita.

5.6 Oblasti venkova a oblasti závislé na rybolovu (článek 9)

5.6.1 Výbor zvláště komentoval potřebu, aby bylo zajištěno, že tyto činnosti nebudou omezeny na zemědělské projekty a vítá zaměření se na infrastrukturu, telekomunikace, nové hospodářské aktivity, vazby mezi městskými oblastmi a oblastmi venkova a podporování cestovního ruchu. Tento seznam by však měl také zahrnovat přístup ke službám obecného zájmu, inovacím a vazby s vysokoškolskými institucemi, jež byly všechny určeny jako významné pro mnohotvárnost venkova. Výbor rovněž uvítal původní záruku Komise, že nové nástroje budou „zapojeny do společné zemědělské politiky“⁽¹⁸⁾. Tento návrh nařízení vyžaduje od členských států, aby stanovily „jasná demarkační kritéria“ mezi opatřeními financovanými EFRR a EZFRV a EFR a aby také stanovily komplementaritu a koherenci mezi aktivitami financovanými těmito fondy. Výbor tuto skutečnost vítá a odkazuje na podrobnější dokument, který Výbor vypracoval k EZFRV.

5.7 Oblasti s přírodními znevýhodněními a nejvzdálenější regiony (články 10 a 11)

5.7.1 Výbor usiloval o pokračování solidarity s těmito regiony s určitými potížemi a velmi vítá tyto návrhy. Ve

zvláštním stanovisku⁽¹⁹⁾, Výbor hodnotil potřeby regionů s trvalými přírodními a strukturálními znevýhodněními a zejména komentovala rozsáhlé návrhy Komise, které byly předloženy ve Třetí zprávě o soudržnosti. Nařízení o EFRR obsahuje mnoho bodů vyzdvihnutých v tomto stanovisku a Výbor vítá územní rozměr na podporu EFRR. Článek 10 obsahuje frázi „aniž jsou dotčeny články 3 a 4“, což naznačuje, že tyto regiony jsou rovněž způsobilé pro podporu v rámci těchto priorit a bylo by užitečné jednoznačně uvést v nařízení, že tomu tak skutečně je. Obdobně článek 11 stanovuje, že nařízení umožňuje financování dodatečných nákladů na činnosti uvedené v článku 4, což Výbor vítá. Bylo by opět prospěšné objasnit programy, na základě kterých mohou tyto regiony rovněž získat podporu v rámci jiného cíle.

5.8 Zvláštní ustanovení pro cíl územní spolupráce (článek 12 a články 14 – 22)

5.8.1 Výbor uvítal návrh nového legislativního nástroje na usnadnění spolupráce. Tato dodatečná ustanovení se snaží napomáhat efektivní spolupráci, ale v jednom ohledu jsou rozdílná, jelikož neexistuje zvláštní ustanovení pro zapojení sociálních partnerů a dalších organizací, reprezentujících specifické nebo všeobecné zájmy občanů do monitorovacích opatření. Vztah mezi EFRR (článek 18) a novým Evropským seskupením pro přeshraniční spolupráci (ESPS) musí být objasněn, zejména pokud jde o převedení odpovědností řídicího orgánu členskými státy na ESPS.

5.8.2 Tyto záležitosti bylo podrobně prozkoumány a Výbor vypracoval konkrétní závěry týkající se zřízení Evropského seskupení pro přeshraniční spolupráci⁽²⁰⁾.

5.9 Závěrečná ustanovení (články 22 – 26)

5.9.1 Ta potvrzují přechodná ustanovení na základě současného nařízení (ES) č. 178/99 a formálně stanovují navrhovaná data vstupu v platnost a přezkoumání tohoto nařízení.

V Bruselu dne 6. dubna 2005.

Předsedkyně

Evropského hospodářského a sociálního výboru
Anne-Marie SIGMUND

⁽¹⁶⁾ KOM(2004) 493 v konečném znění -2004/0165 (COD).

⁽¹⁷⁾ Článek 8, odst. 2.

⁽¹⁸⁾ Úř. věstník C 302 ze 7.12.2004, str. 60, bod 7.10, Stanovisko ke Třetí zprávě o hospodářské a sociální soudržnosti.

⁽¹⁹⁾ Stanovisko EHSV k tématu „Jak dosáhnout lepší integrace regionů trpících trvalými přírodními a strukturálními znevýhodněními“, CESE 140/2005.

⁽²⁰⁾ CESE 101/2005.